

ALOIS ADILOF:

Začátky svobodné reformované církve

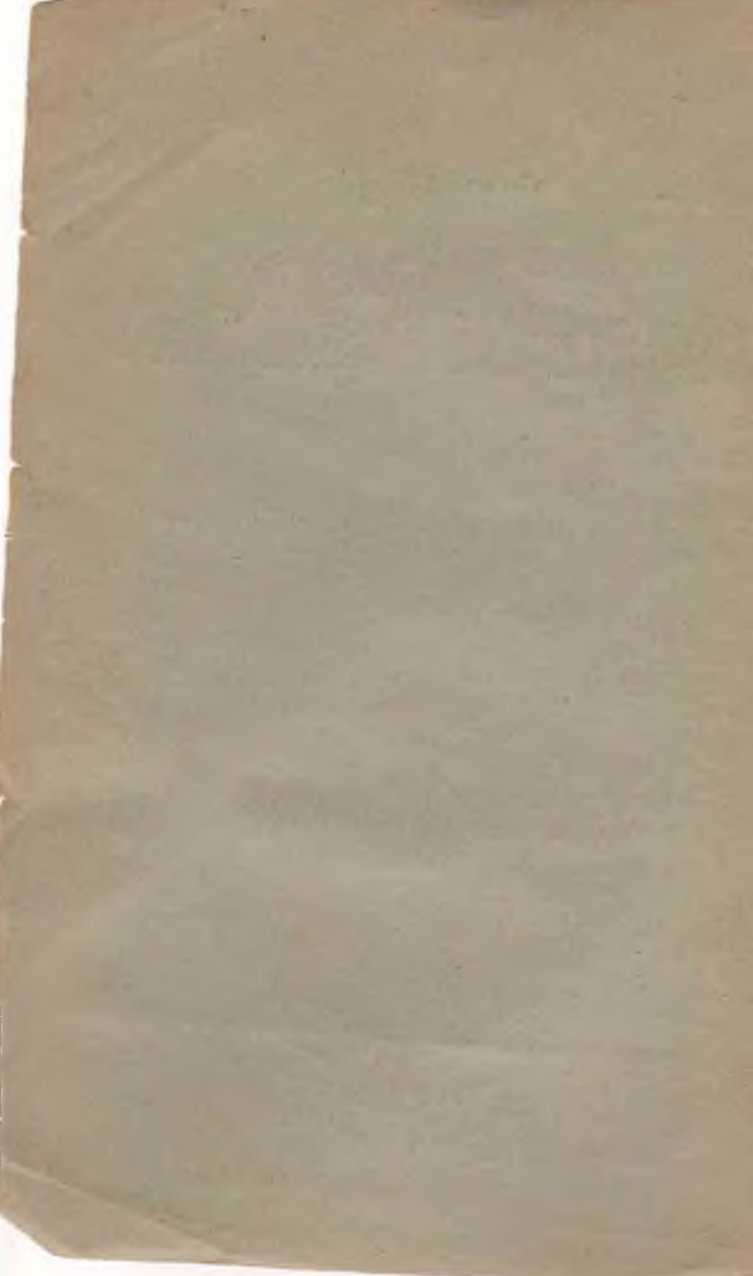
ve Strměchách.

V PRAZE 1898.

Tiskem B. Grunda a V. Svatoně na Král. Vinohradech.

Nákladem spisovatelovým.

ALOIS ADLOF:

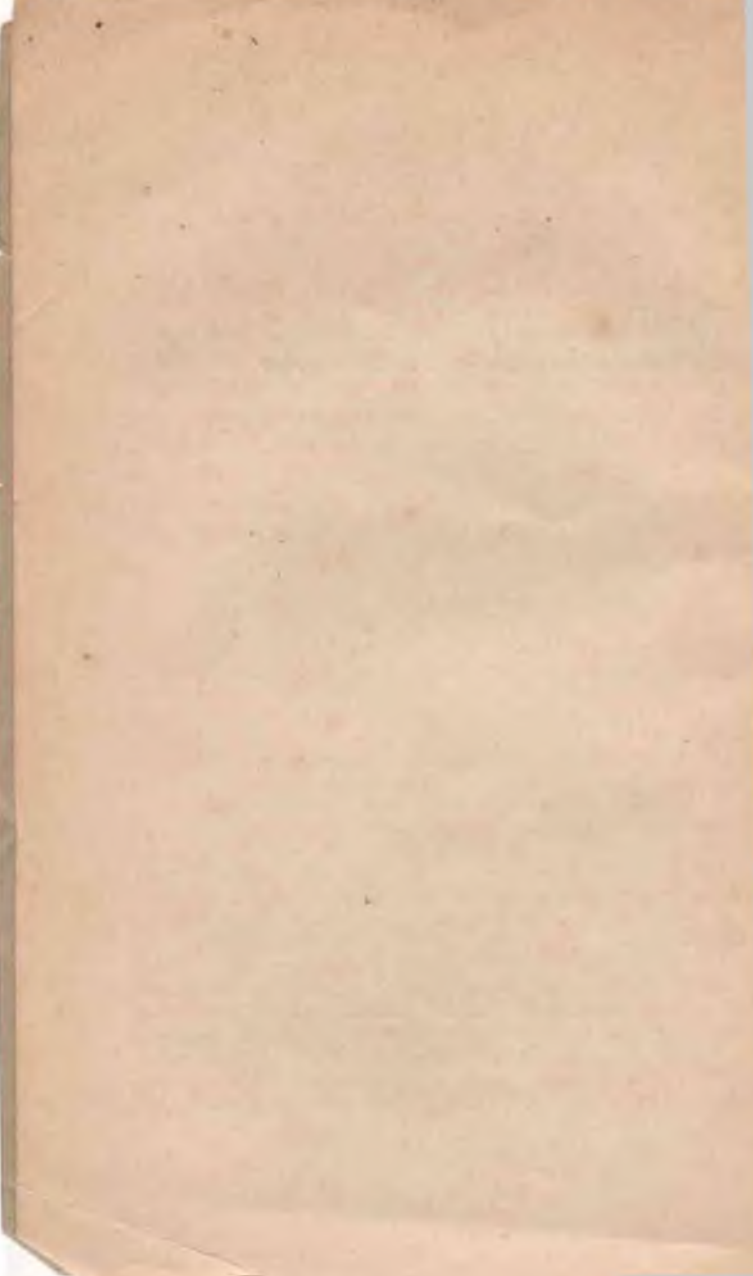
Začátky svobodné reformované církve

ve Strměchách.

V PRAZE 1898.

Tiskem B. Grunda a V. Svatoně na Král. Vinohradech.
Nákladem spisovatelovým.

Začátky svobodné reform. církve ve Strměchách.

1. Až do konce září r. 1896. nevěděli jsme o Strměchách ničeho, než že tam je reformovaný sbor. Jaké poměry a jací lidé tam jsou, také nám nebylo známo. Myslili jsme, že asi nebude to lepší, než to je v církvi reformované vůbec, o níž jeden vyznává, že je »církví pod hněvem Božím« a druhý mluví o ní jako o Sahaře. Až tu dostal jsem dopis ze dne 28. září 1896. následujícího znění:

Dvojitíhodný Pane!

Ve zdejších evang. helv. vyznání sboru již po delší dobu panují takové poměry, že značná část údů nenalézá upokojení svých duchovních potřeb. Jest nás několik zcela určitě. mnoho pak ještě nerozhodně odhodláno opustiti do-
savadní svůj církevní svazek a připojiti se ku svobodné reformované církvi. Přiznáváme se však předem, že není nám mnoho známo o řádech a konáních církve této. Abychom žádoucího poučení došli, osmělujeme se obrátiti se k Vám, nám aspoň po jméně známému dělníku v službě Pána vždy cílému a prositi o osobní nás návštěvu pokud možno brzy. Litujeme, že rozhodnutí toto neučinili jsme dříve; právě dnešek by se snad kradil Vašností lépe než jiný den. My sice nevíme, zdali prosbě a pozvání našemu vůbec vyhověti ráčíte, ale s důvěrou v dobré pořízení poznamenáváme, že kterýkoli dea v tomto týdnu neb budoucí nedělní odpůldne by se mohlo shromáždění naše vykonati, při kterém potřebných rad a pokynů, jakož i posloužení slovem Božím bychom si na Vašností vyprosili. Místnost by tu nebyla jiná než prostranná světnice u spolusestry naší Anny Kuzdasové čp. 6. v Strměchách. Stanice dráhy nám nejbližší jest Pelhřimov, odkudž něco přes hodinu do

Strměch. Kdyby nám doba příjezdu Vašnostina oznámena byla, vyslali bychom naproti povoz. Výlohy s návštěvou touto spojené ovšem milerádi zapravíme. Majíce další písemné jednání za nedostatečné, prosíme jen o laskavou zprávu, jakého asi můžeme se nadíti upokojení touhy své.

Poroučejíce Vaši Dvojitíhodnost i sebe v milost Boží trváme v úctě

Jan Hochman
František Jelínek
*Matěj Strachota
*Josef Zápotočný
Štěrba Josef

Václav Duba
Josef Světnička
Václav Světnička
*Anna Kuzdasová
Jan Straka.

K těmto podpisům podotýkáme, že jména proložená označují osoby, které dnes jsou členy svobodné církve, označená hvězdičkou ty, kteří zatím stali se bezkonfesijními, ostatní dosud jsou v církvi ev. helv. vyznání.

Nerozuměli jsme, oč se tu jedná, a moudrá rada byla vzácná. Máme poslechnouti vyzvání či nemáme? Co se to vlastně ve Strměchách stalo? Nevěděli jsme; na naše otázky bylo nám sděleno, že jsou tam všeliké spory mezi p. farářem P. Jelenem a p. učitelem J. Hochmanem, a že oba byli na čas úradů svých zbaveni. Jasně nám jen tolik bylo, že tam evanjelium zvěstovat máme, alespoň při jedné návštěvě. V tom nás utvrdil muž, jehož jméno se vyslovuje v celé ref. církvi s úctou, dp. Jan Karafiát. Chystal sem se navštívit ho v této záležitosti. Co jsem se tak chystal, přišel on sám navštívit mne. Dal jsem mu čísti psaní ze Strměch a prosil jsem ho o radu. On pravil asi tolik: »Nebývá vám než jeti. Možná, že Pán Bůh i skrze ty nepořádky, které tam panují, chce spůsobit obživení. Kdyby nebylo nepořádků na Hrubé Lhotě, které před mým příchodem tam vládly, sotva by

asi bylo přišlo ono rozvlaženíčko, jež tam spůsobil Duch svatý.*

Vzpomněl jsem si na slova Písma: »Kde se rozhojnil lřfch, rozhojnila se i milost« a hledaje úsilovně tváře Boží, žádal jsem pro Strměchy vylití Ducha svatého a pro sebe milosti, bych mohl tam jíti v moci jeho a býti tam k užitku. Jiné touhy jsem neměl. Ó, já bych si tak srdečně přál, by celý národ náš zachvácen byl vanutím Ducha svatého, a aby i ta Sahara stala se rájem a ti Tuaregové lidem Božím. A tak jsem do Strměch jel.

2. A jak to vlastně ve Strměchách vypadalo? Pokusíme se vylíčiti historii sboru strměšského za poslední doby, a čtenář utvoří si úsudek sám.

V první řadě je nutno zmíniti se o vzniku sboru h. v. a rozepřích zdejších evangelíků s farářem Szalatnayem z Moravče, otcem nynějšího superintendenta, neboť na základě oněch událostí se činily už také Strměchám výtky. — V Strměchách a v Moravči byly církve od tolerance jako dvě rovnocenné sestry: faráře měly společného, jež kázal střídavě v obou kostelích. Fara byla v Moravči, za to Moravečtí musili faráře každou druhou neděli do Strměch dovézt (asi 3 hod. cesty). Koncem let šedesátých pronikl úmysl zříditi dvě samostatné církve. V Opatově, který až dosud patřil ku sboru strměšskému jako filiálka (měli tam školu svou) bylo vyhlédnuto sídlo sboru, a Strměchy měly se nyní státi filiálkou k Opatovu. Jednání se vedlo tak, že by strměšští údové málem byli se dostali k Opatovu, aniž by sami co věděli. Tehdy oni nasadili všechno a domohli se samostatnosti. Farář Szalatnay jejich snaze nepřál, a byly spory s nemilými výstupy a episodami. Strměšští sami zbořili

starou školu a vystavěli novou, koupili selskou usedlost od úda jednoho do Ameriky odcházejícího a zbořivše stavení, postavili slušnou faru. To vše bez vědomí a svolení církv. instancí podnikali, až konečně úsilí jejich zvítězilo. Měli několik administrátorů — ne nejbližších to farářů a konečně povolali v roce asi 1871. nynějšího faráře dv. p. Pavla Jelena, pod jehož vlivem tudíž již třetí generace se nalézá.

Činí-li se výčitky Strměšským pro ony boje o samostatnost sboru, myslíme, že nejsou oprávněny. Ostatně z nynějších údů církve svobodné nikdo v nich nebyl účastněn, ba ani rodiny tyto v Strměchách nebyly. (Dubá, Štěrba, Straka, Pospíchal, Zápotočný st., Němec.)

Hned od začátku sboru byly nesnáze peněžní. Koupí a stavbami uvalili údové na sebe dluh, a služné faráři těžko se scházelo. Chybou asi bylo, že se nedoplatky nechaly hned v začátku vzrůstatí. Zdá se, že účty nikdy nebyly řádně vedeny, neboť příjmy z tak zvaného saláru velice kolísaly a kromě roku 1874. nikdy se nesebralo, co se faráři dáti mělo. Jak dalece vinou tu jest skutečná chudoba údů nebo liknavost presbyterstva, nevíme, a nezáleží na tom. My to jen proto uvádíme, že z tohoto kořene vyrostly pozdější neshody.

V letech 1885.—1890. nebylo vůbec presbyterstvo ani úplné. Pokladnictví, které ve skutečnosti vždycky zastával sám pan farář, přešlo nyní zcela v ruce jeho, jakož i kurátorství. O provedení nových voleb se nikdo nestaral. Až když účty církevní za léta 1888.—1890. nebyly složeny, a začalo se pozorovati, že sbor zabředá, naléhali někteří

údové na volby a podali konečně i stížnost proti panu faráři k úřadu seniorskému.

Dne 21. prosince 1890. přijel dp. senior a sepsán ve škole strměšské tento protokol:

1. Dne 1. ledna 1891. vykonají se volby zastupitelstva i presbyterstva.

2. Do konce ledna 1891. odevzdá p. farář novému zastoupení sboru účty za poslední léta i se všemi výkazy nedoplatků.

3. Do té doby stížnost podaná zůstane nepovšimnuta.

Podepsali stížnost vedoucí, p. farář i p. senior.

Volby se provedly, ale účty byly předloženy o mnoho později. Zároveň s nimi předložil pan farář novému presbyteriu svůj požadavek 1200 zl. jakožto nedopladené služné z let 1871.—1890.; presbyterstvo tento požadavek odmítlo, jelikož zavinění spočívalo právě na panu faráři. V témž smyslu rozhodl později také seniorátní výbor, napsav, že »nenáležitou správou pokladny nedoplatek ten farář sám zavinil.« Vedlo by to daleko, aby se líčily všechny kroky, které farář k obhájení svého požadavku a staršovstvo proti němu podniklo. Seniorátní výbor seznal, že účty (starší) a výkaz farářův se neshodují a radil, aby povolností na obou stranách věc se urovnala. Presbyterstvo navrhlo tedy 50^oo, ovšem ne najednou ale z podpor pro sbor přicházejících. Ten návrh ale byl od p. faráře odmítnut.

Mezi tím jednáno o účtech za l. 1888.—1890. a schválení jich zastupitelstvem nedocílno. Je pochopitelno, že se mezi staršovstvem a p. farářem propast šířila. Došlo i ku příkrým výstupům, jako na př. když kurátor Kuzdas p. faráři v oči vytýkal lež, což se pak i při visitační schůzi opakovalo.

Kromě nedoplatku na služné faráře a účtů stal se předmětem sporů i stavební fond, který údové sboru 1885. začali skládati na stavbu věže a který p. farář spravoval, neznámo jak.

Pan farář při tom hleděl přijíti k svému i tak, že odpíral výkony (pohřby, ohlášky) v rodinách, kde nedoplatky si počítal. Tím se snad zmenšily resty, ale množila nespokojenost. Na př. snoubenci (syn kurátora a nevěsta jeho) ač oba reform. museli míti ohlášky na hejtmanství, an prý kurátor p. faráři cosi dluhoval, což však onen popíral.

Učitel Hochman ve všech těchto sporech neměl nijaké úlohy. Stál na straně staršovstva maje za to, že pravda je tu, ale neúčastnil se jednání, nejsa ani v staršovstvu. Nicméně p. farář domnívaje se, že učitel proti němu agituje, počal hněvem svým stíhati také jeho. A přenesl hněv i na samu školu. Učitel byl přiveden do několika disciplinárních vyšetřování, z nichž ale vyšel nevinný. Trestem stížen byl pouze proto, že nepřijal důtky bezdůvodně mu dané a tím prý účtu ku představeným porušil.

Proti škole jednal pan farář jmenovitě tím, že se snažil, aby zemská subvence se nedostala. Jednou odepřel podepsati kvitanci, jednou chtěl subvenci (330 zl.) na své služné si vzíti a teprve na zakročení advokáta ji poslal dp. seniorovi a ten zpět presbyterstvu. Jindy zadržel tiskopisy od školních úřadů došlé a k podání žádosti potřebné.

Jindy opět nepravdivě psal c. k. okresní školní radě, že není v Strměchách žádného presbyterstva, a tedy že není nikdo žádati oprávněn. Všecky tyto kroky minuly se cíle a škola dostávala subvenci čím dál větší, takže učiteli staršovstvo služné zvý-

šilo a pravidelně platilo. Pochopujeme, že to vše nebylo p. faráři vhod.

V roce 1895. se konečně zdařilo p. faráři za-
držeti přípis sl. okr. rady, a staršovstvo nezvědělo
o lhůtě k podání žádosti, až bylo pozdě. Tu hro-
zilo škole nebezpečí zaniknutí. Na zprávu o tom
snad se seniorátní výbor vzchopil k ráznějšímu za-
kročení. Byliť v září i farář i učitel prozatímně su-
spendováni, a presbyterstvo rozpuštěno. Administrace
svěřena dv. p. Šimkovi z Opatova s úkolem: 1.
aby provedl nové volby a 2. aby přivedl účty sbo-
rové z let 1888.—1894. do pořádku. Suspense uči-
telova nemohla býti uvedena ve skutek; nebyl jiný.
A tak zůstal. Až po synodu došel od sen. výboru
rozkaz, aby přestal vyučovati, a p. farář (suspen-
dovaný) aby učil ve škole. Tomu opřelo se star-
šovstvo, a vyslána deputace k seniorovi i superin-
tendentovi. Slyšela zajímavé výroky těchto hodno-
stářů, jež nebylo by snad dobře uveřejniti. Učitel
se jí účastnil. V Strměchách zatím ostatní zamkli
školu a p. faráře Jelena tam nepustili. Padlo i ně-
které ostré slovo a dohra všeho byly soudy u okres-
ního i krajského soudu, jichž $\frac{2}{3}$ vypadly v nepro-
spěch p. faráře. Učitel potom učil až do konce škol-
ního roku, ač již 26. listopadu ku své resignaci *)
obdržel propuštění z místa tohoto. Nechtě, aby
škola byla zavřena, setrval a byl po marném vy-
psání konkursu (v »Husu«) staršovstvem za před-
sedání administrátora znovu zvolen. Ale přivéstí
účty do pořádku se ani dv. p. administrátorovi ne-
podařilo.

*) Resignoval k naléhání seniora Fleišera, který mu
sliboval opatření místo.

Tu najednou (21. června 1896.) přijel do Strměch d. seniorátní výbor. Farář Jelen dosazen v úřad a p. senior pravil: »Žijte si tu jak chcete — farář je váš — nikdo vám od něho nepomůže. Je to starý muž — má rodinu, co by si počal?«

Brzy po té, 14. července, vydal sen. výbor učiteli Hochmanovi propuštění ze všeho vyšetřování, uznav ho na celé čáře nevinným, ale ku konci svého výnosu napsal: »nemůže na konec nevysloviti, kterak velmi nutno, aby farář Jelen a učitel Hochman nebyli pohromadě na jednom sboru a kterak mnohem snáze jest učiteli Hochmanovi — přejíti na jinou školu, sobě zjednatí klid a zmenšiti neklid sboru strměšského.«*)

*) Poněvadž se proti učiteli Hochmanovi klevety šíří a jim i od lidí vynikajících víra dává, klademe zde výnos seniorátního výboru celý:

Čís. 2. seniorátního výboru.

V y n e s e n í

seniorátního výboru reform. obvodu Čáslavského v příčině disciplinárního řízení proti Janu Hochmanovi, bývalému učiteli při reformované škole v Strměchách, zavedeného po rozumu vynesení vysoce důst. reform. superintendenci české ze dne 27. srpna 1894. čís. 658.

Seniorátní výbor reform. obvodu Čáslavského zastavuje dle § 33. prozatímního disciplinárního řádu, prohlášeného evang. ref. církví vynesením vysoké cíl. vrchní církevní rady ve Vídni z dne 3. září 1890. čís. 1663 disciplinární řízení proti bývalému učiteli při reformované škole v Strměchách Janu Hochmanovi zavedené.

D ů v o d y.

Seniorátní výbor ref. obvodu Čáslavského zavedl následkem pohoršlivých sporů ve sboru Strměšském disciplinární vyšetřování s učitelem, kromě toho s farářem a staršovstvem a zbavil učitele Jana Hochmana prozatímně konání úřadu učitelského ve škole strměšské (spolu s prozatím

Učiteli H. to ale nebylo tak »snadné«. Nad to byl v Strměchách znovu zvolen a neměl tudíž ani práva jiného místa si hledati. Tak uplynuly prázdniny a v září před samým začátkem vyučování pan

suspensí faráře i staršovstva) opatřením ze dne 12. září 1895. na základě § 28. prozatímního disciplin. řádu ze dne 3. září 1890. čís. 1663. Učitel Jan Hochman vzdal se dne 26. listopadu 1895. svého místa jako učitel evang. reform. školy v Strměchách a byl veledúst. reform. superintendencí českou propuštěn, načež také disciplinární řízení proti němu zastaveno. Když pak následkem vynesení vysoké císař. král. vrchní církevní rady ze dne 31. března 1896. čís. 1743/1895 a 222/1896 učitel Jan Hochman písemem ze dne 28. dubna 1896. byl prohlášen, že se vzdává místa učitelského toliko ve Strměchách a že nevzdává se po případě školní služby v obvodu, v němž prozatímní disciplinární řád platí, bylo v disciplinárním řízení proti němu pokračováno dle § 3. prozatímního disciplinárního řádu ze dne 3. září 1890. čís. 1663. Mezitím byl Jan Hochman jako výpomocný učitel na škole Strměšské až do ukončení běžícího roku školního a tedy do obsazení téže školy jiným učitelem připuštěn z té příčiny, že nebylo lze žádným způsobem nějakou výpomocnou sílu sehnati a dle doslechu sl. císař. král. okresní školní rada v Pelhřimově zavřením školy brozila. Nyní seniorátní výbor dokončil disciplinární vyšetřování a zastavuje, jak svrchu uvedeno, další disciplinární řízení proti výpom. učiteli Janu Hochmanovi.

Seniorátní výbor vyšetřuje neutěšené poměry sboru strměšského, shledal, že hlavními účastníky sporu jsou farář a staršovstvo, kdežto místo, jež ve sporu zaujímal učitel bylo vedlejší, podřízené; i neshledal viny, jež by přísnějším trestem mohla býti trestána.

Učitel Jan Hochman byl obviněn 9./7. 1894 a 30./5. 1895, že zanedbává své povinnosti ve škole; senior shledal dne 24. července 1894. a protokolárně zjistil, že nebyly dětem zanedbané půldny zapsány do knihy, vykazující školní návštěvu. K tomu se Hochman přiznal omlouvaje to nedopatřením. Osvobození od návštěvy školní neposkytl a neudělil Hochman, nýbrž staršovstvo, když císař. král. okresní školní rada v Pelhřimově, jsouc úřadem nekompetentním,

dr. z Tardy příjev do Strměch beze všeho ohlásil, že učitelem školy zdejší je p. Jirásek Jan z Nepomuku. Byly zase některé nemilé výstupy — farář k otevření školy opatřil si proti staršovstvu četní-

podanou žádost byla vrátila, že by pak dokonce učitel s některými rodiči se byl smluvil za účelem úlevy školní, bylo protokolárně popřeno; k tomu c. k. okresní rada v Pelhřimově dala dne 19. května 1893. čís. 1480 učiteli vysvědčení, že »Jan Hochman při obecné soukromé škole v Strměchách působí s prospěchem dobrým a jest mravů bezúhonných bedliv«.

V příčině zanedbávání povinností v chrámě (o nešpoře) doznává učitel, že několikrát na nešpor nepřišel, ale doznává, že nešpory se konají nepravidelně a že vždy opatřil za sebe zástupce k správě zpěvu (oboje doznává i farář).

Závažnější jest obžaloba, že učitel Hochman podněcuje ve sboru Strměšském spory a provádí agitace proti farářům; že psal učitel za zády farářovými bez jeho vědomí žádosti o zemskou subvenci pro školu, bylo jen přirozeným následkem podivného postavení, kteréž zaujal farář v záležitostech subvence. Různice ve sboru Strměšském byly již před příchodem Hochmanovým do Strměch, jak tvrdí učitel Hochman (»nevzbuzují a nepodporují spory, kteréž vypukly o rok dříve«), potvrzují círk. starší a doznává i sám farář círk. starší protokolárně vypovídají o učiteli Hochmanovi příznivě, neobviňujíce ho z ničeho (»učitel nezadal žádné příčiny«) totiž k sporům, »farář nemá žádné příčiny proti učiteli, učitel pečuje o sbor a nevyvolává spory«, ba i farář sám nedovedl při výslechu říci než toto: »Agitace učitelovy proti sobě dokázati nemohu, ale myslím, že tak činí . . . šenkýř Malát prve v Strměchách tvrdil mi to do očí«, důkazů nepodav; učitel se v protokolech vyjadřuje o farářích slušně.

V příčině narčení z nemravnosti, z nemravného skutku (protokol 14./5.) a tedy z napomáhání k nemravnosti senior výbor nemohl Annu Frýblovu vyslyšati, poněvadž ze Strměch se svým mužem odešla; udání její zdá se být příčinou msta za to, že kovář Frýbl byl přinucen ze Strměch se vystěhovati a za původce svého vystěhování pokládal učitele (dle svědectví, dle zprávy administrátora faráře

ckou asistenci — a údové sboru viděli, že to evangelické presbyterní zřízení je v platnosti až potud, pokud se kývá k rozkazům církevních instancí.

Tak se věci měly ve Strměcháah krátce před tím, než jsem tam byl zván. Že všecko bylo zhořklé, samo sebou se rozumí. Někteří z údů církve (i staršovstva) rozhodli se, že v církvi, kde takovéto zlořády možny jsou, nezůstanou. Byli rozerváni, neklidni a nešťastni, a tu si myslii, že přestup k jiné

Šimka 13. 11. 1895. čís. 163); celá záležitost jest promlčena. Farář, věda něco a domýšleje se něčeho, měl ihned (před lety) zakročiti, po letech teprv jeví se udání, jako by učiněno bylo ze msty farářovy. Farář protokolárně vypovídá: »nyní není námitek« t. j. proti soukromému životu učitelovu. Věc není prokázána.

Neposlušnost při učiteli Hochmanovi objevila se dvakrát: psal jednou žádost žalobnou staršovstvu přes zákaz senior. výboru a neustal v řízení čtených služeb Božích; jiných spisů presbyterských nepsal, senior. výboru jich nepsal, nelze to dokázati. Pokud se týká čtených služeb Božích zavinili neposlušnost jeho i jiní (staršovstvo).

Z uvedených důvodů nevidělo se senior. výboru, aby učitele Jana Hochmana dal do obžaloby a soudil pro těžký nějaký přečin i zastavuje se disciplinární řízení proti němu.

Seniorátní výbor nemůže na konec nevysloviti, kterak velmi nutno jest, aby farář Jelen a učitel Hochman nebyli pohromadě na jednom sboru a kterak mnohem snáze jest učiteli Hochmanovi pro časté vystřídání se učitelů na školách soukromých a pro velké množství míst na školách obecných přejíti na jinou školu, sobě zjednatí klid a zmenšiti neklid sboru Strměšského.

Seniorátní výbor reform. obvodu Čáslavského,
v Chvaleticích dne 14. července 1896.

Julius Fleischer,
t. č. senior.

Boh. Mareš,
t. č. konsenior.

Václav Louda,
t. č. sen. kurátor.

církví zjedná jim klid. V tom se ovšem mýlili. Oni byli neklidni nad nepořádky v církvi, ale sami nad sebou se dosud byli nepozastavili, a neznamenali, že i kdyby ve sboru byly pořádky nejkrásnější, kdyby byla shoda s panem farářem nejlepší, že by to vše duši neprospělo, dokud by Duch sv. jich neprobudil a dokud by nového rodu a odpuštění hříchů a jistoty spasení nestali se účastni. Ale oni chtěli vystoupit a přemýšleli jen kam. Ku konci září sešlo se 10 hlav rodinných a usnesli se, že povolají na radu mne. Až do té chvíle málo o mně věděli, nikdo (ani učitel Hochman) mne neznal, moji pak adresu jeden z nich měl z »Mladého Křestana«, jež někde viděl, neboť ve Strměchách »Ml. Kř.« ani »Betanie« neměly odběratele. Ba neznali ani jediného člověka který by se hlásil k církvi svobodné. Také návrh na povolání mne nevyšel ani od pana učitele Hochmana.

Že to k takovému koncům ve Strměchách dojde, bylo se strany oposice častěji církevním instancím předpovídáno. Na př. psáno v lednu 1896. církevní radě: »My jsme doposud neměli proti p. faráři námitek jiných, než že nezastával svou povinnost jako předseda presbyterstva, teď ale vůbec ho nemůžeme za duchovního považovati.« (Bylo to po výrocích dp. Jelena: »Sbor nezaslouží než rozkopnout!« »Nejdřív padne škola, pak to ostatní« — a po soudním stihání pro domnělé urážky na cti.) Jindy psáno sen. úřadu: »Sbor už je beztoho skoro mrtvý, a teď i ten poslední kořínek náboženství ze srdce nám snad vyrve.« Také dp. seniorovi Fleišerovi bylo ústně namítnuto, že celé to postupování vede k tomu, že mnozí z církve vystoupí, načež on řekl, že se takových strašáků nebojí. Jindy pravil týž

hodnostář údu, který si stěžoval, že těžko býti údem a starším ve sboru, kde se takové zlořády dějí a trpí:

»Jen vystupte, kdo tohle může říci jako vy, je beztoho jen pleva.« V červnu pak roku 1896. psáno církevní radě: »My zakusivše, jak daleko skutky, o nichž jsme se napřed zmínili, od učení Kristova jsou, nedovedeme nikdy dv. p. Jelena považovati za svého duchovního správce. Myslíme tedy, že vzájemné rozloučení může býti jediná cesta pro obě strany prospěšná. V případě, že by se jinak státi mělo, sboreček náš číselně zeslábne, ztratě značnou část údů ke konfessí jiné. Ti učiní to pro svůj duchovní klid atd.«

A jak nazíral dp. farář Jelen na sbor svůj, kde na třech generacích působil? Měl jsem příležitost pročítati jeho velice obsírnou odpověď k církevní radě na žaloby a stížnosti od jeho církevníků na něj vznesené. V ní svůj sbor takto líčí: »Většina lidu, mladí i staří, libuje si v pusté nevázanosti. Mysl vážná jest v málo kterém. Většina neví, co je pořádek, to jak ve sboru, tak v obci, tak i v domácnostech.« Dále uvádí slova p. seniora Fleischera: »To je sbor nějaký? To nic není. Kopnout do toho.« Tolik bylo jisté, že co do mravnosti nebyli evanjeličtí osadníci lepší římských. Ba zdálo se, že v tom byli ještě hůře. Lakomství, opilství, smilstvo nebyly tak řídky, to mi p. farář sám vyprávěl. Z toho ze všeho je patrnó, že ve Štrmýchách bylo zle. »Všecka hlava nežužívá, a všecko srdce zemdlené. Od spodku nohy až do vrchu hlavy není na něm místa celého: jen rána a zsinálost a zbití zahnojené, čehož se ani uvazuje, ani olejem změkčuje.« (Iz. 1, 5. 6.) Bylo zle a nikdo nebyl, kdo by nebe-

ského lékaře byl volal. Na vše měli anebo také neměli paragrafů, ale nikdo nepřišel, aby ukázal příčinu všeho toho a ukázal, že tu schází znovuzrození z Ducha svatého.

Nemysli pak, čtenáři, že ty bez znovuzrození něčeho dokážeš. Kdo nejsi znovu zrozen, nevejdeš do království Božského, ba ani ho neužiješ, byť jsi pak byl prostým členem církve anebo zaujímal v církvi postavení jakékoli. Musíte se znovuzrodit. Kde nejsou lidé znovuzrozeni, kde k Pánu Ježíši se neobrátili, od něho odpuštění hříchů a tak jistotu spasení nepřijali, jsou mrtvi. Jsou mrtvi v příbytcích chudých nebo bohatých, na farách nebo v kostelích. A v Strměchách bylo mrtvo, a byla tam poušť.

3 Na začátku října 1896. přijel jsem do Strměch. Byl všední den. U p. Kuzdasové sešlo se asi 30 lidí. Mluvil jsem jim slovo Boží. Předkládal jsem jim Pána Ježíše a žádal jsem jim Ducha svatého. Žádost za přijetí do církve svobodné jsem odmítl a radil jsem jim toto: »Neodstupujte, nevěřte v osoby a církve, nestavějte ani na nás. Vy se neznáte. Proste, aby Vám Duch svatý ukázal Vaše srdce a působil obecné kvílení pro hříchy. A když sebe ve světle Ducha sv. prohlédnete, zaleknete se v první řadě sebe, a poznáte, že pan farář Jelen není tolik vinen, jak se Vám dosud zdá, a vytrhejte podrostlé kořeny hořkosti a modlete se také za svého faráře.« Privil jsem, že učiním kroky, aby církevní úřady vše spořádaly. Žádosti za posluhování slovem Božím jsem vyhověl tak, že měsíčně jednou tam mezi ně přijedu. Slovo Boží působil na ně, a ponejprv ve svém životě se zastavili na tom, že dosud jistoty spasení nemají,

ba že ani nemyslí, že by bylo lze spasení jistotu už tady míti. Velice se jejich překvapení podobalo slovu oněch učedníků Janových: »Ba, aniž jsme slyšali, jestli Duch svatý.« (Sk. 19, 2.) Duch sv. jim ukázal, že vlastně ani věřící nejsou, přes to že jsou rodilými evanjelsky. A kde to Duch sv. ukáže, tam jsou začátky něčeho nového. Až tak ve všech ev. sborích začnou lidé děsit se toho, že nemají jistoty, že jim Duch sv. neosvědčuje, že jsou synové Boží, ó tu už jim nestačí, že byli pokřtěni a kofirmováni, že byli vyučeni katechismu a náukám o pravdě Boží, už jim nestačí, že chodí na kázání, ba ani jim nestačí, když s kazatelnou budou nazýváni lidem Božím. Oni začnou kvílit nad svými hříchy, a nebude to dlouho trvat, a sbor bude vzhůru a dožijete se i ve svém sboru podobných věcí, jako jsme zažili ve Strměchách. A co až také faráři všech církví budou tím hnutím Ducha sv. zasaženi! Kdo by si toho nepřál?

Ale vypravujme dále. Ještě týž den večer jel jsem do Opatova navštívit p. faráře Šimka jako bývalého administrátora, bych se informoval. Nezastihl jsem ho však doma. Druhý den ráno navštívil jsem p. faráře Jelena, ale nebyl k mluvení. Jel jsem tedy domů a hned jsem napsal psaní p. vrchnímu církevnímu radovi dr. H. z Tardy, v němž jsem mu vykládal, že jsem byl volán do Strměch a jak jsem ty věci církevní tam shledal. Opisu nemám. Byl bych rád, kdyby p. c. k. vrchní církevní a dvorní rada dopis můj uveřejnil. Ale odpověď z Vídně zněla :

»Co pak Strměch se týče, vidím, že nejste úplně zpraven a slyšel jste jen jednu stranu, od které celý stav věci jste se nedozvěděl. Audiatur et altera pars — jest

dávné slovo povšimnutí hodné. Úřady církevní již v strměšských věcech jednaly a jednati budou i dále. Ano i já sám na začátku září byl v Str. a jednal se staršovstvem i s farářem. Mám také naději, že spor konečně se uklidí, ovšem dlužno, aby každá strana pokořila se pod slovo Boží a nedala se ovládati žádostmi tělesnými, ale dala se ovládati slovem Božím v Duchu svatém. Protož neschvaluji, že Vy se domníváte býti povolaným zasáhnouti do sporu v naší církvi. Hlas Macedonský Vás nevolá, nýbrž od něho rozdílný. Neb i my nechceme, aby kdo jiný vládl ve sboru nežli Pán Ježíš. A proto třeba Vám uvážiti, zdali to slušné zužitkovati nesnáz strměšskou ve prospěch věci vedlejší. Budiž Páně milost s námi, zejména s církví strměšskou a jejím kazatelem.

S upřímným pozdravem jsem v Kristu Vašnosti ochotný

H. z Tardy.«

Ve Vídni, 9. října 1896.

Dne 14. října jsem na psaní to takto odpověděl:

Velectěný pane vrchní církevní rado!

Milerád přiznávám, že se stala ve sporné otázce v Nosislavi stylistická chyba, ale byla na sjezdu samém napravena. Ostatně, jak jsem psal, nevyšel program od nás. (Jednalo se totiž o otázku na sjezdu nosislavském přetřásanou a nevhodně stylisovanou: »Kristus čili konfesse?«)

Co se pak strměšské záležitosti týče, zdá se mi, jako by Váš ctěný dopis obsahoval odmítnutí mého upřímného a poctivě otevřeného upozornění. Že jsem dalek toho »zužitkovati nesnáz strměšskou ve prospěch věci vedlejší«, myslím, že právě mé chování se v té věci jasně dokazuje. Měl byste uznat korektnost mého chování. Já té věci nevyhledával. A jsa zavolán, učinil jsem, co se učiniti dalo, alespoň pokud já jsem tomu rozuměl a rozumím. Psaní strměšských dal jsem čísti dp. Karafiátovi a souhlasil jsem, aby p. far. Jelenovi o mém zavolání a mé návštěvě do Strměch psal. Také jiným pp. farářům dp. Karafiát o věci té vyprávěl. Nebylo to tedy tajemství. Kdybych věc byl tajil, mohlo by snad někoho napadnout, že míním zužitkovati nesnáz tamější. Pan farář strměšský věděl tedy napřed, že do Str. přijedu. Bylo tedy v jeho rukou hledati doroz-

umění s těmi lidmi. Sotva pak jsem ze St. přijel, referoval jsem Vám o všem věrně a otevřeně. Pssí jsem Vám vše a odkazuji znovu na mé psaní. Řekl jsem Vám poctivě i to, že jsem shledal, že jste jako předřzení úřadové napravovali spíše paragrafy než co jiného, a mnil jsem, že by moje návštěva tam měla přiměti Vás podniknouti tam kroky jiné. Vy snad jste si to vyložil v ten smysl, že chci zasahovati ve spor v církvi Vaší. Nikoliv, nechci, ale račte sám uznati, že nezbylo mi nic jiného před Pánem učiniti než zajeti tam, kde mne volali, a velice bych si přál, kdyby moje návštěva byla příčinou, aby nastalo mezi těmi libertinci (jak ty lidi dp. far. Jelen nazývá), hnutí Ducha svatého, by poznali své hříchy a obrátili se k živému Bohu. Takoví lidé, přejí-li si ještě slyšet slovo, musejí slyšeti evanjelium o tom, jenž hřšných volat a spasit přišel. Konstatuji dále, že se nám rozhodně nejedná o to, abychom se jako svob. církve usadili ve St. Závísí to na Pánu samém, a po lidsku řečeno bude to záviseti mnoho na tom, jak Vy (vyšší cirk. úřadové) ty věci vezmete do rukou. Prosim, račte přijati ujistění, že chci ve všem ohledu otevřeně a bratrsky jednati a že velice si přeji, aby jen Boží vůle se děla. Neopomenu Vás také zpravit o tom, jak se vše dále vyvíjeti bude, ač jestli o to stojíte a za důstojné pokládáte. Ne o vedlejší věci se mi jedná, ale o to hlavní: aby Duch Boží začal působiti v těch lidech poznání hříchu i obrácení. A jestli to Duch Boží ráci v Str. způsobiti, budu určitě přesvědčen, že to byl hlas macedonský.

Pan vrchní církevní rada už mi neodpověděl. Ale psaní mé poslal p. superintendentovi do Velími. A ten jistě neopomenul zpravit o tom pana seniora Fleischera. Vědělo se tedy ve všech povoláných kruzích o mé návštěvě, a kdyby byla vůle anebo možnost řekněme, mohlo se vše další předejíti. Ale nepředěšlo, proto že tak zajisté bylo vedení milostivé Boží, aby tam, kde se rozhojnil hřích, rozhojnila se milost.

4. Pán Bůh přiznal se k první mojí návštěvě. Již 22. října byl mi ze Strměch psán dopis, v němž bylo: »Milý a vážený dvojíctihodný Pane! Již od

Vašeho odjezdu strojím se den po dni ku psaní. Ale zase den po dni úmyslně odkládám, abych Vám mohl podati určitou zprávu o sobě. Konečně dnes již nemohu se zdržeti, abych nesdělil s Vámi tu radostnou zprávu, že jsem již do »svobodné« církve přijat — totiž od samé Hlavy její: »Jestliže vás Syn osvobodí, právě svobodní budete.« Já se tomu nyní jen divím, že jsem tak dlouho a tak blízko okolo Pána Ježíše chodil a často i slyšel Jeho vlídné pozvání, a že jsem se přece do náručí Jeho již dávno nevrhl. Jistě i Vám mám tu co děkovati. Přál bych si nyní, aby všickni ti bratři a sestry, ba celinké mé okolí poznali rozdíl mezi slouti a býti křesťanem.« Také začala shromáždění, a dychtivě bylo posloucháno, co bylo čteno ze starších ročníků Betanie. Také hluboko dojímaly některých spisek Rylův (překl. J. Kloučka) »Jste-li znovuzrozeni?«, jež jsem hned také dal do Strměch poslati, a na něž znovu upozorňuji. Vyšel nákl. »Betanie«. Při druhé návštěvě nás bylo velice mnoho pohromadě, a Páně moc byla přítomna.

Při této (na zač. listopadu) navštívil jsem p. far. Jelena. Všickni ti oposičníci byli dle jeho líčení lidé špatní. Radil jsem k smíru. Prosil jsem ho, by navštívil ty lidi a zaručoval jsem mu, že bude vlídně přijat, že ti lidé přestávají míti hořkost. On odmítl. Pokoušel jsem se dále. »A přijmete jejich návštěvu Vy? Přijal byste Hochmana?« »Ne!« zněla odpověď. Obraz, jak líčil lidi ty, byl přišerný. K smíru nechtěl přičinit ničeho. A zapomenout také nic. Svůj názor vyslovil k církevní radě těmito slovy: »Láska, smířlivost jsou zajisté věci překrásné, ale i při tom nesmí být bez zrnka soli a žádná sentimentálnost. Svět ovšem dovede udělati kompromisy všelijaké.

Svět by nejraději viděl, aby vše, každá nepravost, každé jidášství bylo zaplaveno hříchů odpuštěním, aby Bůh bez dalšího odpustil všecko a aby i lidé taktéž bez dalšího odpustili všecko učinivše jaksi čáru. Škrt přes všechny vzájemné povinnosti, avšak co by z toho vzniklo, to bylo by spíše peklo než nebe. Církev naše trvá již přes 110 roků, ale není téměř slýcháno, že by byla bývala konána církevní kázeň naproti tak zv. laikům; tu je všecko jako by bylo nejen povoláné, nýbrž i vyvoléné, ač veliká většina jest as jen křtěným pohanstvem.« Tak soudí ref. farář o své reformované státem uznané církvi. A nezdá se nám, že nesprávně. Ale on domnívá se, že nechybil, a že chybovali jen jeho církevníci senior a círk. rada. S velikou lítostí opouštěl jsem faru. Viděl jsem, že jednání o smír je nemožný, a že tudíž smím pokládati úlohu svou za ukončenou. Vidím také v tom Boží vedení. Kdyby po mém návrhu se dělo, zjednali by farář a vyšší úřadové pořádek, ale rána dcerky Sionské zhojena by byla jen povrchu.

5. Požehnání Páně bylo patrné. Ovoce Ducha sv. dosvědčovalo, že se tu zrodily duše pro Boha. Býval jsem vždy potěšen, kdykoliv jsem tam byl. Dne 29. května 1897. ustanovilo se šest bratří a dvě sestry na tom, že budou žádati za přijetí do svobodné církve. I poslali nám do Prahy následující dopis:

V Pánu Ježíši milý náš kazateli,
spolu s bratřími staršími Pražského sboru svob. ref. církve!

Divné jsou cesty Páně, ale cíl jejich nebe jest, dáme-li jen vésti se Jemu. I nás tu našel Pán použív církvejších rozmíšek ve sboru, k němuž až dosud jsme náleželi. Neboť ty byly příčinou, že jsme zvali sem Vás, vážený kazateli

náš, jehož slovem potom ukázal nám Pán, jak mnoho nedostávalo se nám i při té naší t. zv. evanjelické horlivosti. Známe se k tomu, že byť byl proměnu tuto nezpůsobil Bůh byli bychom zahynuli v domnění, že bezpečni jsme. Ale Vaše — na Písmu sv. založené řeči — ukázaly nám jasně, že jednohokaždého z nás ohyzdnost naproti Svatosti Hospodina nemůže jinak býti shlazena než krví Ježíše, Pána našeho. A tak jsme — mocí Pána samého to muselo jíti — rozhodli se přistoupiti i veřejně k církvi, která, pokud jsme pozorovali — členy své k jistotě spasení přivésti se snaží ne tím, že v řadách svých je počítá, ale tím, že na krev kříže je mocně poukazuje.

Víme, že v připojení se k Vám jest mnoho požehnaní pro nás. I povinni jsme to Pánu Ježíši, abychom ho před lidmi vyznali.

Protož Vás prosíme, neodmítejte nás!

Vzhledem pak na řád u Vás obvyklý: při přijímání nových členů skrze staršovstvo, žádáme od Vás té laskavosti, abyste, možno-li, o nastávajících svátcích svatodušních nás zde navštívili.

O podrobnosti se zajisté uradíte sami mezi sebou. Prosíme jenom o zprávu, kdy a kolik pp. bratří čekati máme.

Hlavu církve ale prosíme a Vy zajisté s námi, aby On sám v této záležitosti svou vůli ukázal a dal prospěch šťastný na všechny strany.

V Strměchách, dne 29. května 1897.

Vám v Pánu oddaní:

Jan Hochman	František Pospíchal
Jan Straka	Václav Duba
Josef Štěrba	Anna Dubová
Josef Pospíchal	Marie Štěrbová.

I byli posláni do Strměch tři bratři starší, aby vše tam shlédli a s hlásícími se porozprávěli a je vyzkusili, zdali mohou býti přijati. Hlásilo se jich osm písemně, ale když přišli tam, přijali jich 18. Jejich radost byla veliká, že našli tam začátek díla z Boha. Když se vrátili, podávali církvi zprávu s mnohými slzami radosti, jak byli svědky předivné milosti Boží, již on ráčil zjeviti ve Strměchách, jak

přijetí s pláčem, plní vděčnosti vyznávali: »Byli bychom jistě zahynuli, kdyby nám byl Pán našeho kazatele neposlal, a ten nám k probuzení neposloužil a jasněji nevysvětlil cestu spasení.« Ano tam, kde byla smrt, působil Bůh život. Kde byla poušť, zkvetla zahrádka Hospodinova. A my bychom neměli vydati svědectví pravdě? Ano, kdekoli Duch sv. začne své dílo, všude tak bude, a může být ještě lépe. »Žádejte na Hospodinu deště, a on působí vám pršku.«

Já jen ze srdce si žádám, by dílo Páně ve Strměchách rostlo a ještě aby mnozí se obrátili a ti, kteří vyznávají, že je Pán vzkřísil, aby nalezeni byli věrni až do smrti, aby vzali korunu života. Ó, bratří, buďte věrni. Pamatujte, že jen milostí jste to, čím jste. Pamatujte, že ještě musíte růst v milosti, ponižujte se, že celé své okolí ještě nenaplnili jste evanjeliem, a odpočívejte v Bohu. Až do dnes čítá svobodná ref. církev ve Strměchách 25 členů.

6. Kdekoli Pán má své dílo, tam povstane pronásledování. Smrt vždycky pronásleduje život. A tak ani Strměchy nečiní výminky. Předně pan farář dle své povahy jednal posílaje žalobu za žalobou na hejtmanství. Dlouho toto nedbalo těchto žalob, znajíc p. faráře zevrubně, konečně však ujalo se věci a chce hnutí toto omezit a zastavit. Četníci přišli do shromáždění a sepsali naše jména. Komisař pak nařizoval, že pouze členové svobodné církve smějí se scházet, jako by § 2. shromažďovacího zákona neplatil pro všechny. Před tím byl jsem já a p. uč. Hochman žalováni u krajského soudu v Táboře pro rozšiřování spisku »Jste-li znovuzrozeni?« Lze si pomyslet, kdo udával. Byli jsme

však osvobození. Ale to vše nebylo tak citelné. Citelně se dotklo našich bratří vyhostění 12 reformovaných dítek z ref. školy, které nic neučinily, než že jejich rodičové ze státem uznané ref. církve vystoupili. Okresní školní radě dal se důvod, že neplatili školné, superintendencí však dán byl důvod jiný. Oba nesprávné. Ani s rodiči protokol sepsán nebyl. Nezbylo, než buď děti po neschůdné cestě do vzdálenější římské školy posílati, anebo je privátně vyučovati. Toto se dalo po celou zimu. Vyučoval s obětavostí br. učitel Hochman. Nyní děti chodí do školy obecné v Chejnově. Ač jsou reformovány, farář jich nevyučuje. Ale lépe bude, když jich vůbec učití nebude. Nebo kterak by je učití mohl o Ježíši, který odpouští a hříšníky miluje? Jednomu hochovi, který zcela slušně se chová, dána byla trojka z mravů, protože někdy přišel do našeho shromaždění.

Hned jak byly první děti vyobcovány, žádal jsem osobně pana vrchního círk. radu z Tardy za zakročení, jelikož děti jsou dosud v církvi reformované. To bylo s jara r. 1897. Pan rada slíbil jsa jedním takovým překvapen. Ale nic se nestalo. Po prázdninách vyobcovány děti ostatní (členů našich a bezkonfesijních). Čím dále tím obtížnější bylo děti privátně vyučovati. Žádal jsem tudíž v prosinci p. superintendenta, aby mocí svého úřadu ono vyobcování zrušil. Odpověď mně daná zní:

Čís. 804.

Dvojitěhodnému panu Al. Adlofovi

v Praze!

K dopisu ze dne 15. t. m. v příčině nepřijetí několika dětí do evang. ref. školy v Strměchách, služůž na vědomí, že superintendencí původně ponechání ve škole dítek něko-

líka občanů ze Strmých, z evang. ref. církve vystoupivších, doporučila; že však, k odvolání sem podanému, — dle kterého ony dívky jednak nechtěly s ostatními dítkami školními do kostela choditi, jednak pak rozmíšky náboženské, o nichž doma aneb ve shromážděních, do kterých je jich rodiče s sebou berou, slyšely, i do školy přenášely a mezi žáky znepokojení vyvolávaly, takže tím kázeň školní byla ohrožována. — viděla se pohnuta rozhodnutí u věci této ponechatí správě*) a vydržovatelům ev. ref. školy v Strmýchách.

Přihlízejíc pak k přání v posledním odstavci svrchu zmíněného dopisu, aby superintendent »na strměšské záležitosti a i jiné nazíral z vyššího hlediska, hlediska království Božího«, podotýká superintendenti toliko, že vzhledem k postupování pánů missionářů amerických zde v Čechách a jejich soudruhů snažila se stále zachovati se dle napomenutí Páně Luk. 9, 49. 50. Na stanovisku tomto superintendenti ovšem setrvá; nemůže však zamlčeti, že právě strměšské záležitosti a jejich vyličení v Londýnském časopise »The Christian« v článku »Stirrings in Bohemia«, obsahujícím zřejmě nepravdy, jsou všelijak způsobilými vyvolati pochybnost. zdali ti, kdož se do zmatků strměšských vmísili, vůbec na hledisko království Božího vzpomněli.

Než ale, — superintendenti nemíní pouštěti se do žádných dalších o této věci rozkladů.

Ve Velimi, dne 28. prosince 1897.

Reform. superintendenti česká:

J. E. Szalatnay,
suptdt.

Na to odpověděl jsem takto:

Velectěný pane superintendente!

Uctivě děkuji za vyrozumění, jehož se mi dostalo připsaným veledúst. ref. superintendenti české. Nezbyvá nám než spokojiti se se stavem věcí. Dovoluji si jen několik poznámek na objasněnou.

*) Rozuměj: faráři, proti němuž stížnost se vedla.

a) Podotýkám, že s rodiči protokol zaveden nebyl, a že by bylo slušné bývalo vyslechnouti stranu druhou a vyšetřiti žaloby. Ale ovšem, když jste ráčili rozhodnutí poněchati správě školy, nemohlo jinak dopadnouti.

b) Co se týče strměšských záležitostí u nás, jednal jsme, resp. jednal jsem otevřeně a poctivě, a žádal jsem by nepoměry urovnány byly. A kdyby se od církevních úřadů od seniorátního výboru až po církevní radu nápravně ve Strměchách provedla, nebyli bychom nyní ve Strměchách měli svoji stanici. Co se tedy Strměch týče, nemůžete s stýskati, že bychom byli proti Vám nelojálně jednali. Můj smírné nabídky i p. farář Jelen odmítl.

c) Co se pak onoho zaslána v Christianu týče, lituji, že v něm byl udán jeden omyl, (že učitel ztratil místo ná sledkem svého obrácení) ale ne jak ráčíte psát »zřejmě nepravdy«. Ale pravda je, že i ten jeden omyl je nepravda ale nezúmyslná. K tomu pak zaslánu podotýkám: 1. já jsem ho nepsal, jen to, co tam bylo uvedeno jako má slova, je výňatek z mého dopisu psaného dru Baedekrovi; 2. ne můžete tak už z toho, když někdo jiný nějak nesprávně píše, vinití hned nás, že pášeme vědomé nepravdy a lži; 3. já sám jsem jistě dr. Baed. nelhal.

Mimo to věc celá tato není té váhy, jakou jí přikládáte. Omyly se přihodí i jinde a tak se mohl přihodit omyl i dr. B., a přihodil se mu. Nám by se mohlo vyčísti (a já si to vyčítám), že jsme všechno dr. B. nevypsali a tak všemu omylu nepředěšli. Ale to jsem nevěděl. Krom toho jsem mu psal jen zálepku, a byla určena jen jemu a nemyslí jsem, že tu moji žádost dá do novin. Kdybych byl chtěl ji mít v novinách, dal bych ji tam byl sám.

d) Jedná se mi o král. Boží, a jednalo se mi tak i v Strměchách a kdybyste jen chtěli vidět, uviděli byste, že k uklidnění mysli tam přispěl jsem nejvíce já. Ale veleduší superintendencí dala p. farářů za pravdu, a tak se nic ne divím, že jednání mé se od této nesprávně posuzuje.

Poněvadž se zdá, že náhled podobný se všeobecně šíří, nezbude nám asi nic jiného, než aby chom veřejnosti přednesli, jak jsme do Str. se dostali, a prosím, byste ne ráčil pak domnívati se, že útočíme. Ba zdá se mi, že čím dříve ty věci strměšské na jevo vyjdou, tím lépe bude.

Na konec pak děkuji za ujištění, že se zachovávati naproti nám chcete dle Luk. 9, 49. 50. a prosím za prominutí, že jsem se ještě jednou záležitostí oněch dotkl.

Přeje Vám všeho požehnání ode Pána pro rok nastávající jsem Vám uctivě oddaný

Alois Adlof.

V Praze, dne 29. prosince 1897.

7. Tím bychom se dostali také k noticce páně Baedekrově, uveřejněné v Christianu.*) Nemám, co bych ještě přidal k tomu, co jsem v té věci psal p. superintendentovi a před tím p. faráři Karafiátovi.

*) Zní pak takto (v Christianu ze dne 26. srpna 1897.):
 Hnutí v Čechách: Zprávy z Čech jsou na nejvýše zajímavé. Pastor A. Adlof, který obsluhuje shromáždění obrácených z římského katolicismu v Praze, sám jsa obrácený a rodilý Čech a k jehož pracím Bůh se velice přiznal v různých částech této zajímavé země české, vypravuje mi o jedné vsi v jižních Čechách jménem Strměchy, kde začalo rozvlažení. Jedenadvacet obrácených se sjednotilo a mezi nimi učitel, který následkem svého obrácení ztratil své postavení a nemůže naléztí žádného nového zaměstnání. Adlof navštěvuje tu vesnici jednou za měsíc; druhé neděle obsluhuje ty lidi učitel Slovem, ale nemá ničeho. Pastor Adlof se táže: »Neznáte někoho, kdo by byl ochoten pomoci tak, aby se sehnalo služné obnášející ročně 400 zl. (kolem 33 lb.)? Dílo je velice důležité, ani ne v roce změnil Pán poušť a učinil z ní zahradu.«

Jsou přátelé žádostivi cti, aby účastenství měli na tomto díle Božím? Váš upřímný

F. W. Baedeker.

V Blankenburce, 19. srpna.

To je tedy to zasláno, které zavadalo podnět k bouřce, která vypukla v »Husu« a »Hlasech ze Siona«. Mnoho nepřátel povstalo. Ale povstali také i přátelé. Jmenovitě pak děkuji za zastání, jehož se nám dostalo od »Jeronyma«, jakož i za příspěvek na tu práci. Děkuji též při té příležitosti bratru, jehož pomocí mohl být vydán tento spis.

Přidávám jen to, že br. Hochman následkem svého obrácení sice o místo nepřišel, proto že bez něho byl, ale že po svém obrácení ani na obecné škole v okresu pelhřimovském místa nedostal, ač nejedno bylo uprázdněno, a já se tomu nedivím, četl jsem zajisté hanopis, který pan farář Jelen poslal na Hochmana c. k. vrchní zemské školní radě, a z bláta vždy něco vzeť zůstane. Mimo to svobodná ref. církev není církví mocných tohoto světa. Odpověď má stran noticky Baedekrovy v dopisu p. superintendentovi a tento spisek snad také postačí pánům z »Husa«, kteří na str. 48. letošního ročníku těmito slovy omluvu a ospravedlnění žádali: »Jak se tomu říká? K tomu, co jsme pod touže markou přinesli loni na str. 160., registrujeme, že jsme dosud nečtli nikde ani omluvy, ani jakéhokoliv ospravedlnění této věci. V Strměchách příčinou nepořádků v účtech se znovuzrodil houfec lidí a poušť rozkvetla jako růže. Toť grunt toho, co Baedekerovi dal do péra pan Adlof. My nechceme vykládati, co cítíme vůči takovému počínání. Snad nám nebude chtít nikdo »vysvětlovat?« Ku př. pan A. A. z počátku lidi nepřijímal, až asi po roce atd. My klademe prst na tohle: Být v Strměchách pokoj, podmíněný věcmi učení a života křesťanského se netýkajícími, nikdy by tam nebyla »zkvetla poušť«. To ať nám jinak mluví Barnum. To je reklama, která když je tázána po legitimaci, prostě mlčí a tluče na svůj buben dál. Nuže hubnujte, až to praskne. Co kdysi v duchu začato, v těle se dokoná.«

Nebudu stejnou mincí oplácet. My nemíníme přejít v týž způsob mluvy. Budiž mezi námi v té věci »demarkační čára«. Ale tolik řeknu, že až

pozná pisatel, co je znovuzrození, nebude si z něho tropit posměch. A to mu ze srdce přeji, a kdyby k tomu mělo vést cokoli a třeba i účetní nepořádky.

A to přeji z hloubi duše všem kazatelům všech církví, kteří se ještě z Ducha svatého nezrodili, a přeji téhož i reformované církvi, a všem čtenářům těchto mých řádků. Pamatujte, že čas mizí. Pán Ježíš volá: »Podťe ke mně všichni, kteříž pracujete a obtíženi jste, a já vám odpočinutí dám.« Neváhej, milý čtenáři, dnes tě volá, dnes tě přijme, dnes je spásy den.

Byli jsme nuceni dát veřejnosti účty o tom, jak jsme přišli do Strměch a vystavujeme se klidně úsudku všech lidí dobré vůle, jednali-li jsme správně čili nic, bylo-li volání Strměšských hlasem **Macedonským**, anebo nebylo-li a je-li práce ta dílem **Božím** či **lidským**. Ukázali se tu mnozí stínové, ale **také krásné věci.***) Ó, kéž stínů ubývá a přibývá

*) V novinách ref. církve i soukromou cestou šíří se v poslední době zprávy o jednotlivých nepořádcích mezi členy svobodné církve. Na jednotlivé případy odpovídat nebudeme. Pouze připomínáme tolik: 1. Ne všichni, kteří z církve »uznané« vystoupili ve Strměchách jsou členy církve naší. 2. Ujišťujeme, že hříchů, vyskytnou-li se, šetřiti nebudeme, jakož jsme dosud nešetřili. Kdybychom byli z církve naši lidé slovu Božimu odpírajících nevylučovali, byl by číselný počet náš mnohem větší. Mnozí u nás vyloučení jsou nyní členy obou ev. církví »uznaných«. 3. Nevěříme, že Pán Bůh opilecům, lhářům a pokrytcům žehná. Tolik pak s určitostí víme, že naši lidé ve Strměchách hospodářsky dolů nejdou, nýbrž naopak se vzímají. 4. Nájezdy těch »několika občanů ze Strměch« v »Hlasech ze Siona« čís. 5., r. 1898. přecházíme. Tři čtvrtiny nejsou pravdivy a poslední čtvrtina je zbarvena. Je to sloh pana faráře Jelena. Ale to jedno mu tím vysvěďujeme, že zajisté bude našim bratřím ve Strměchách jen k užítku, když ve svém hlídání bude pokračovat.

krásných věcí. Kéž co ve Strměchách začalo nyní duchem, nedokoná se tělem. Modlitby věřících nechť vstupují k trůnu milosti za tuto práci svobodné reformované církve ve Strměchách.

V Praze, 20. března 1898.

Alois Adlof.

